

POJEM · DROGY

Válka proti drogám

Prohibice vybraných drog je součástí právních řádů většiny států světa a je zakotvena v mezinárodních úmluvách. Jednotlivé země se přitom výrazně liší v míře represe — od dekriminalizace držení pro vlastní potřebu až po dlouhé tresty odnětí svobody, militarizované zásahy nebo trest smrti.

Válka proti drogám je označení pro soubor státních politik zaměřených na omezování výroby, distribuce, držení a užívání vybraných psychoaktivních látek.

1971

Richard Nixon označil zneužívání drog za „veřejného nepřítele číslo jedna“ a vyhlásil celostátní i mezinárodní ofenzivu proti drogám.

Paradox prohibice: opatření zaměřená na potlačení drogového trhu současně vytvářejí podněty k jeho adaptaci.

Argumenty ve prospěch

Ochrana veřejného zdraví

Látky mohou působit závislost, otravy i smrt; nižší dostupnost má snížit užívání a jeho následky.

Ochrana dětí a okolí

Dospívající nemusí posoudit rizika. Intoxikace přispívá k nehodám, závislost dopadá na rodiny.

Omezení dostupnosti

Zákaz vylučuje legální výrobu, reklamu i prodej a zdražuje distribuci — část zájemců to může odradit.

Potírání obchodu a norma

Zásahy zvyšují náklady nelegálních sítí. Zákaz zároveň vyjadřuje, že jde o zvlášť nebezpečné látky.

Oč se vede spor

Deklarovaný cíl

Snížit dostupnost a spotřebu drog, chránit veřejné zdraví a děti a omezit kriminalitu spojenou s drogovým trhem.

Námítka kritiků

Prohibice sama vytváří černý trh, zvyšuje ziskovost obchodu, přispívá k násilí a korupci a přesouvá výrobu mimo legální kontrolu.

Spor o hranice moci státu

Pro libertariánství jde i o legitimitu zákazu: kritika vychází z osobní svobody, sebevlastnictví a principu neagrese.

Argumenty proti · výběr

Svoboda a jednání bez obětí

Dospělý rozhoduje o vlastním těle; sama držba nebo užití nemá poškozenou osobu.

Černý trh a násilí

Zákaz neruší poptávku, jen přesouvá nabídku tam, kde se spory řeší silou, ne soudem.

Železný zákon prohibice

Pašovat se vyplatí co nejvíc hodnoty v nejmenším objemu — proto koncentrovanější látky.

Náklady a pravomoci

Represe stojí prostředky policie, soudů a věznic i příležitost věnovat se jinému.

Co který stát zkusil — a co se ukázalo

ZVOLENÝ PŘÍSTUP

- Dekriminalizace 1× Uživatel mimo trestní právo ● Léčba a snižování rizik 2× Zdravotní odpověď vedle zákazu ● Regulovaný trh 1× Legální nabídka pod dohledem ● Militarizovaná represe 2× Ozbrojený boj proti trhu

Portugalsko 2001: držení pro vlastní potřebu přesunuto z trestního práva do správního a zdravotního systému.

Studie: bez výrazného nárůstu užívání, pokles problémového užívání a zatížení justice.

Výroba a obchod zůstaly trestné.

Švýcarsko od 1994: farmaceutický heroin pod lékařským dohledem pro těžce závislé.

Spolkový úřad pro veřejné zdraví: lepší zdraví pacientů a výrazný pokles kriminality.

Od roku 2011 zakotveno v zákoně.

Česko: zákaz výroby a distribuce vedle rozsáhlého systému léčby a snižování rizik.

V roce 2024 vydáno 9,1 milionu stříkaček a 982 dávek naloxonu; 73 smrtelných předávkování.

Zpráva o nelegálních drogách v ČR 2025.

Kanada 2018: legalizace a regulace rekreačního konopí pro dospělé.

Expertní panel: přesun k legálním zdrojům, pokles obvinění za držení o 95 % mezi lety 2017 a 2022.

Panel upozornil i na růst užívání a otravy dětí.

Mexiko: od druhé poloviny prvního desetiletí století zesílený ozbrojený boj proti kartelům.

American Economic Review: tvrdší zásahy vedly v některých oblastech k významnému růstu násilí.

Oslabení dominantní skupiny otevřelo prostor konkurentům.

Filipíny od 2016: kampaň, při níž bezpečnostní složky zabíjely osoby podezřelé z drogové činnosti.

OSN 2020: podle oficiálních údajů nejméně 8 663 zabitých, odhady uváděly i víc než trojnásobek.

Duterte byl v březnu 2025 předán Mezinárodnímu trestnímu soudu.

ČTRNÁCT LET V UTAJENÍ

Britský detektiv Neil Woods pronikal čtrnáct let do nejnebezpečnějších drogových gangů. V Northamptonu se infiltroval do gangu Burger Bar Boys a soudy pak rozdaly tresty v celkové délce 90 let. Narušená distribuční síť obnovila prodej za dvě hodiny, město ovládl brutálnější gang z Liverpoolu a výpadky v dodávkách vedly ke skokovému nárůstu pouličního násilí. Woods odešel od policie a dnes je kritikem války proti drogám.

Neil Woods v přestrojení za drogově závislého; sledovací fotografie přibližně z roku 1995. · licence nedoložena

STO LET MEZINÁRODNÍ KONTROLY

- 1912 — Mezinárodní opiová úmluva v Haagu
→ 1961 — Jednotná úmluva OSN o omamných látkách
→ 1971 — Úmluva o psychotropních látkách
→ 1986 — Anti-Drug Abuse Act zpřísnil americkou represí
→ 1988 — Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu
→ 2026 — pod mezinárodní kontrolu přidány další nové látky

CELÉ HESLO NAJDEŠ NA

libertypedie.cz/wiki/Válka proti drogám

Stav k revizi 2699 z 22. 8. 2026 · plakát vytvořen 27. 8. 2026
Obsah plakátu i hesla: CC BY-SA 4.0

